

SZOLNOK-DOBOKA.

TARSADALMI, KÖZGAZDASZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnyegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legelőszörüben postai utalvánnyal küldendők.

Ismeretlen kézből jött cikkek nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés Kis-király-utca (Baló-ház)

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos közlönye.
s a megyei gazdasági egyesület

A lapot érdeklő mindennemű felszólamlások (reklamációk) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyyszög centiméter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyyszög centiméterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyyszög centiméternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 5%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjengedély. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 30 kr. fizetendő. Hirdetéseket elfogad **Mudrony és György** hirdetési irodája a Hon szerkesztőségében, Budapest, Barátoktere 3. sz. Athenaeum I. emelet.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szolnok-Dobokamegye tanügyi helyzete.

(Kaszap Antaltól.)

Deés, 1879. dec. 9.

II.

A nemzetek éltető eleme a felvilágosodott, öntudatos köznép; csak azon nemzet lehet hatalmas a mai művelt kor közepette, csak azon nemzet önállósága és függetlenségének lehet tartós jövőt ígérni: melynek gondolkodni, számítani, tervezni, itélni, magasztos példákat s erkölcsöket felfogni, azokat lelkesülni azokat magáévé tenni tudó népe van.

Ki ne emlékeznék hazánkban a sötétség küzdelmére a világossággal?! midőn az előbbi azt hangoztatá, hogy a nemzet tömege, a földnépe nincs ellátva ugyanazon emberi hivatással, mint a magasb eredetűek; elég annak a vallás problematikus erkölcsi élete, élettudományra csak annyiban van szüksége, hogy a felettük állók javára jobbagyi szolgálatait végezhesse; míg az utóbbi szerint az ember ember lévén, az embernek magasztos rendeltetése a szellemi kimagasodás az állattól felett, kell ez szerint gondoskodni arról, alkalmat nyújtani arra, hogy az anyagilag földhöz tapadt embertárs is öntudatra ébredjen s munkálhassa emberi hivatását.

Győzött-e már valaha a sötétség a világosság felett!?

Soha! a sötétség meggörnyedve vonult vissza szabad utat adván a világosság szövetnekének.

Meghozatott az 1868-iki népoktatási törvény. Kimondja ez, hogy miután az emberiség szellemi célja egy, de nem minden ember lévén azon helyzetben, hogy saját természetes javát munkálni tudná, hogy felismerné azon tényezőket, melyek őt szellemi de ebből folyólag anyagi elhagyatottságából is kiemeljék, kell: hogy a nép míg önmaga érdekei felett itélni nem képes, művelésének eszközlésére kényszer által is szoríttassék.

Hogy állunk ma, 12 év után ezen törvény szülte eredménynyel szemben. Valjuk meg őszintén, a törvény nemes intentiója vajmi csekély mérvben van megközelítve; egy vigasztaljon bennünket s ez az, hogy itt is mint mindenben a kezdet nehézségeit kell latba vetnünk, s hogy a silány eredmény nem általános, — a haladás pedig mindenhol észlelhető.

Lám, ha a törvény meghozatala évétől kezdve maig, közigazgatási s tanügyi közegek, de még különösen a művelt társadalom egész szigorral annak végrehajtását eszközölték volna, úgy a mi mostani ifjú generációnk egészen a 18 évesekig tudna kivétel nélkül irni, olvasni; ismerné a hazai történelem, földrajz, természetrajz, földmívelés, egészségügy és számisme elemeit.

De nézzük számokban, hogy állanak az ügyek az elemi oktatás terén itt nálunk Szolnok-Dobokamegyében. Az 1878/9-iki adatok szerint volt a tankötelesek összes száma: 28083; ebből iskolába járt tényleg: 44.90%; utóbbiakból olvasni és irni tudott: 3.50%, mond három egész és öttized százalék!!! azaz, minden számot a nagyobb kerekre

véve, tudott 28083 tanköteles közül irni és olvasni: 280 gyermek.

És jámbor olvasó most „nascitur ridiculus mus“! a megyében van 347 elemiiskola, miből látható, hogy a múlt évben nem esett egy iskolára egy irni és olvasni tudó gyermek!! Sokban más színe lesz azonban az okoskodásnak ha figyelembe vesszük e szomorú jelenségnél azt, hogy a tanodák számában 287 mint gör. szerepel; bár igazában véve a dolgot, ez általános érdekeink mellett nem szabad, hogy vigasztalás legyen; ezen segíteni kell.

De hogyan?

Kettő az oka ama fent szereplő lehangoló számoknak; egyik hanyagsága a tanköteleseket kimutató, azokat a tanodába beváró, azokat a tanodába bár kényszerrel is beteretlni tartozó közegeknek; másik s félő, hogy ez adja a nagyobb contingenst, — a nyomor, a végtelen szegénység.

Hol az orvosság?

En két tényezőben keresem azt s hiszem, hogy nem rossz helyen tapogatózom. Az első a tanfelügyelőség, mely a fent érintett közegekkel szemben drákói szigorral járjon el, ezzel kapcsolatban személyes ellenőrködést gyakoroljon, így tekintve az ügy mélyébe. A kormány jobban semmiféle vállalatba tőkét nem ruházhatja, mint ha az ilyen nevelésügyi tekintetben hátramaradt megyében a tanfelügyelőséget kellő apparattal látja el, mely nélkül a személyes ellenőrködés kielégítőleg már csak azon phisikai elvnl fogva sem történhetik meg, mely szerint egy és ugyanazon ember ugyan egy időben nem lehet Deésen az irodában s Szász-Brétén az iskolában. A második

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCAJA.

A vizalatt.

(Beszélyke.)

ALBISI FERENCZTŐL.

A kik vissza tudnak e lapok t. olvasói közül emlékezni az 1848-ik évi karácsonnt megelőző és követő néhány napra; azok nem fogják tagadni, hogy míg az ország egyrésztében e napok a gyász és siralom napjaivá lőnek; addig egy másik részen, t. i. Kővárvidék, Belső-Szolnok, Doboka és Kolozsmegyékben igazán a Messiás eljövételére emlékeztető napokká váltak; a mennyiben Bem Erdély szabadítója ezen részeket épen akkor tisztítá meg a tüzzel vassal pusztító ellenség csordáitól. Ezenkívül Kolozsvárra az ország fővárosára még egy kedves családi öröm is várt, t. i. karácson másodnapján vala megérkezendő Bánfi-Hunyadfelől a 11-ik honvéd zászlóalj, mely — kevés vidéki fiu kivételével — majdnem egészen Kolozsvár szülötteiből állt, s a melyről már szinte két hónapja, hogy az ellenség zárvonalai miatt mi hirt sem hallhatott.

A legszebb téli nap volt; a hideg alább látszott hagyni addigi szigorából. Az ég szürkés felhőkkel vonta be magát, melyekből lomhán hulló hóhelyekkel kezdette betatarozni a földnek imitt-amott megkopott fehér bundáját.

Délutáni egy óra tájban már egész raja zarándokolt a monostori Kalvária felé a lakosoknak, mielőbb láthatni a kedves vendégeket. Némelyek pedig — már t. i. a kiknek módjukban volt — szánakra ültek s úgy hajtottak kifelé, a lovakra aggatott csörgőkkel minél nagyobb vigzajt okozva. E szánok közt különösen magára vonja a figyelmet egy hátul tigris és párducz bőrrökkel borított s gyönyörű négy pej ló által ragadtatott uri szán; mely a lovak szerszámain és a bakon ülő kocsis és inas bérruháin látható kilencz águ ezüst grófi koronával ellátott czimerek folytán csakhamar elárulá, hogy a benne ülő, két öreges kinézésű ur a mágási rendhez tartozik. Jobb kézfélről egy piros pozsgás, tömött szürke szemöldökű és bajuszu egyén ült, farkasbőr bundába takaródzva, rövidre nyirt szürke haját asztrakán főveg fedte. Ez az öreg gróf T. J. — Balfelől ülő társának gróf B. P-nek arca keskenyebb, hegyesre pödört egyenes bajuszszaal és hegyes spanyol szakállal, gyér haján nyuszt kalpagot visel s lengyel szabásu prémes felöltőjében gyakran föláll a szánba, hogy erre-arra tekintve valamit előbb megláthasson.

A kalvariánál megállott a fogat s P. gróf egy remekművi kis távesővet vévén elő oldalzsebéből azzal kezdett a Fenez felé vivő országútra nézegetni.

— Háromnegyed óra mulva itt lesznek, — mondá aztán, s parancsot adott a vissza fordulásra; azt hiszem — folytatá tovább, hogy jobb lesz vissza térnünk s otthon az erkélyen néznünk

végig a bevonulást, mintha a tömegetől szorítottatva térünk haza.

J. gróf igent bolintva fejével beleegyezését látszék adni a mondottakba.

— Képzelem te Jankó! vevé fel ismét P. gróf a szót, mennyire vágyhatnak a szegény fiuk szülővárosukat látni. . .

— Nem is csodálkozom — felelt a megszólított, mert eltávozásukkor alig hihették, hogy egyhamar visszakerülnek.

— De lesznek majd baka fillentések is, hogy kétfelé fog állani a füle tolluk az embernek.

— No tudod Pali, mi sem voltunk jobbak mikor haza kerültünk az inzurrekcióiból.

— Csak képzeld — monda Pál gróf — az estve két szállás csinálójuknak volt alkalmam előadását hallani a csucsaai csatáról, a József császár vendéglőben, tudod Jankó a watterlói ütközetnél történt dolgok csak gyermek játékok lehettek azokhoz képest, miket Mársnak a fától hallottam.

— Nem mindenik fogja tán annyira nagyitni a dolgot.

— Körül-belől minden tizből legalább is kilencz.

— Most mindjárt te fogsz nagyításba esni Pali!

— Hát fogadjunk.

— Nő! mibe?

— A vesztes fél köteles lesz egy huszár alá egészen fölszerelt lovat kiállítani s azt a parancsnokságnak átadni.

tényező, s ennek közreműködése nélkül mindig felényi lesz az eredmény, a vagyonos társadalmi osztály. Nekünk maecenasokra, nemeskeblű férfiakra van szükségünk nemzetünk vére, annak létkérdése érdekében! Tegyük fel tiszt. olvasó, én vagyok az a községi közeg, ki az iskola mulasztót hajlékában felkeresni s azt a tanodába kényszerrel beterehni tartozom. Meleg subámat nyakamba vetve megyek a deliquens hajlékába; belépek a nyomorult vískó ajtaján, kérdést intézek a gyermek iránt, mire heteken át száraz málna tengődő beteg szüle foszlány egy ingben didergő leányára mutat kétségbeejtő mosollyal!! Nos ember vidd magaddal e szerencsétlent 15° reamurben . . . iskolába!? Én nem merem kétségbe vonni, mikép a tankötelesek 0.6-énél így járnék.

Szolnok-Dobokamegyének nemeslelkű polgárai, adófizetői!

Nem azt mondom én, hogy vannak soraitokban, vagyonosaitok között, kik „giri” és „zsiros” lapjain évente összesen legalább 3000 frtot csusztatnak oly emberek zsebeibe, kiknek hivataluk, mesterségük, birtokuk után kenyerük biztosítva van, de a „blatt” után nekik confort lakásra, fényesre vasalt cilindre-re, finom illatu szivarra is jut, adjátok ezt a népnevelésnek; nem mondom én nyissátok meg erszényteket s szorjátok ki tartalmát a nyomorult elhagyatott szegény népnek; nem mondok én ilyeneket csak azt: e megye hiszem 100000 frt évi adót bizonynyal fizet; ha igen, úgy adóforint után „2 krt” véve, van e megyének 2000 frt olyan évi összege, mely semmiből, egy egyszerű rövid szivar, két egyszerű pakli gyufa, 2 iv papiros, két toll, egy garasos pipa, egy deciméter selyem pántlika vagy egyéb efféle csekélység meggazdálkodásából előállítható anélkül, hogy bár ki is megérezné; azt mondom én hozzátok szólva Szolnok-Doboka nemes vérből való polgárai, az emberiség, a megye lakosságának szellemi, anyagi fejlődésének érdekében vessétek ez összeget ki magatokra, mert ezzel 600 gyermeket elláthattok meleg ruhaneművel, s átadhattok az iskolának!*)

Elemi oktatásunk legujabb iránya szigoruan felkarolta még azon elvet is, hogy

*) Hát maga a nép, azon szép összeggel, melyet éven át nyílt és titkos utakon a kurta kocsmában eltékozol; vagy a trafikba hagyva elfüstöl: mily sokat lendíthetne során! Szerk.

azok az idegen ajku népek, melyek századok előtt vagy ellenség elől menekedve, vagy régi hazájukban meg nem élhetve hozzáuk folyamodtak befogadtatásukért s eddig nem méltattak se minket rajtuk könyörülöket, se magukat arra, hogy szép nyelvünket megtanulják, kényszeríttessenek a nyelv megtanulására: hogy egyrészt méltók legyenek e földhöz, „melyen kívül nincs számunkra hely”, másrészt képesek legyenek minden rangu állami hivatal betöltésére.

Hogy úgy ne álljunk 12 év után ezen törvénnyel is, mint állunk a 68-iki népoktatásival ismét csak a tanfelügyelőségek kellő aparátusára s a magyar intelligentiára apellálók. Ha minden falu, város minden intelligens embere és leánya magát kinevezi a tanítást ellenőrző iskolalátogatóul, úgy 30 év múlva egészen más eredményt mutatna fel népnevelésünk előre haladott szent ügye! Adja a megye derék intelligentiája, hogy ne lettem legyen hamis próféta!

Deés város képviselőtestületének közgyűlése.

Deés, 1879. dec. 8.

A mai napra egybehívott közgyűlés tárgya városunk költség előirányzata letárgyalása vala, melynek érdekében — miként azt az elnöklő polgármester hangsúlyozá még e hó 5-én a szabályszerű eljárások megtétele után egybe hívta volt a képviselő testületet. De a kevés számmal megjelent tagok e fontos ügyet nem akarván letárgyalni, azt e mai napi gyűlésre tűzte ki, s miként örömmel tapasztalja a szép számmal felgyűlt tagokat föl hívja, hogy miután az előirányzatnak tanulmányozására elégséges idő volt, a hiánylat fedezésére nézve a szükségletek apasztására munkáljon. És miután a költség irányzat mindenkinek meg volt küldve, az idő megnyerése tekintetéből azt felolvasottnak tekintve, a részletes tárgyalást meg lehetne kezdeni.

Erre képviselő tag Lészai László szót kérve bejelenté, hogy a költség előirányzatra vonatkozólag egy indítványt terjeszt be, melyet kapcsolatosan a költség irányzattal kíván tárgyaltatni. Elnöklő polgármester föl hívja a közgyűlést, hogy ezen indítványt kívánja-e kapcsolatosan tárgyalni s egyszersmint felhívá a tagokat, hogy nem szándékszik-e megvalaki a költségelőirányzatra vonatkozólag indítványt vagy megjegy-

zést beadni. Ezután olvastatott Lészai Lászlónak beadott indítványa, melynek értelmében több hivatal beszüntetése, építkezések elhalasztása bizonytalan tételek leszállítása vagy végleges törlése következtében nagy metakariásokat hoz javaslatba. Melynek végeztével Turbucz Ferencz azon megjegyzést tevő, hogy ezen megtakarítások javaslatba hozatalát magától a polgármestertől várta volna el, mint jó gazdától. Melyre vonatkozólag polgármester kijelenté, hogy ő e költségvetésben mint hatósági főnök szerepel, s hogy mint gazdának minő észrevételei lehetnek ennek tételeire nézve, az magán dolga, mely megjegyzés után kijelenté, hogy a szólás rendjén Kovács Samut illeti a szó, ki előrebocsátván, hogy a költség előirányzat az újabb időben lett szokássá apáink azt nem ismerték, kiknek irányzatok nem a költség, hanem a vagyon szerzés vala. Nekünk szép vagyont hagytak, melynek alapján magunkat mind ez ideig föntartottuk, azonban a szaporodó kiadások mellett fokozódott jövedelmeink után sem vagyunk képesek magunkat föntartani, s miként a költségvetés mutatja, tetemes (8612 frt 43 kr) hiánylat fedezhetése tekintetéből 30% községi rovatat terüként nehezedik reánk, s épen ezért a költségvetésnek, melyet eddigéltalan nem elég komolyan vettünk figyelembe, annak komoly tárgyalását kívánja, s minthogy pedig a beadott indítvány, annak tételeire vonatkozik, azzal kapcsolatosan kívánja tárgyalni. De mivel ezen indítványban megtakarítások hozatnak javaslatba, melyek személyekre vonatkoznak s oly törlések hozatnak javaslatba, melyeknek lehető következtését előre meg kell fontolui: ezekből kiindulva indítványozá, hogy a lehető correct s minden keserűség kikerülhetősége tekintetéből küldessék ki egy szakférfiakból álló bizottság, mely a költségelőirányzatot a beadott indítvánnyal együtt tüzetesen megvizsgálja és tárgyalja, hogy így annak alapján a képviselő testület a költségvetés tételeit megállíthassa.

Vékony Ferencz: nem látja szükségesnek a bizottság kiküldését, csak most jelentők az alispánnak, hogy a költségvetést nem tárgyalhattuk, s hogy ezt újból ne tegyük ajánlja a részletes tárgyalást, annál is inkább, mert a tanács tegnap egybegyűlve annak több tételére nézve a maga megjegyzését s észrevételeit meg tette.

Turbucz Ferencz közbeszólólag megjegyzi, hogy miért nem tette meg a tanács ezeket a költségvetés beterjesztése előtt, már csak ezért is pártolja a bizottság kiküldését. Erre a polgármester helyrehozólag megjegyzi, hogy Vékony Ferencz nem eléggé correcten fejezte ki magát, mert nem maga a tanács, hanem annak csak

— De mi lesz a fogadás czime?

— Én — felelt Pál gróf — azt állítom, hogy a most bevonuló fiuk közül tíz között alig lesz egy, a ki a csucsaí ütközetet illetőleg annak valamely főbb mozzanatát fillentés nélkül előadja.

— Jól van, — viszonzá Jankó gróf — én az ellenkezőre fogadok, de kikötöm, hogy az előadó előttünk merőben ismeretlen és mindenestre közvitéz legyen, de hol lesz a kihallgatás?

— Az öreg czukrásznál, tudom, hogy mindjárt fölkeresik, mert a nyáron ugyan csak jártak hozzá. Még jó, hogy eszembe jutott: a kérdés az lesz, hogy ki lötte le az ellenség lovasságának őrnagyát? Meglásd, hogy mindenik magára fogja.

— Hát úgy legyen, s egy pár óra múlva jöjjünk a czukrászhoz.

Ezalatt a szán a piacra ért s egyik palota kapuján befordulva eltűnt; ezüst csörgőinek elhaló hangját ismét az utcái zaj váltá fel.

Egy rövid negyedóra múlva a monostor utca felől fokontint nevededő moraj, élénk dobörgéssel vegyülve jelzé, hogy már a belvárosba érkeztek a várva-várt vendégek. A piac felől a belső-monostor utcába tolongó nép egyesülve a honvédeket kísérő tömeggel minden másod perczbe ismétlé az üdvözlő kiáltást: „éljen a 11-ik zászlóalj!”

A csapat pedig szakaszokba léptetve elő, büszke örömmel fogadá az üdvkiáltásokat és az ablakokból s erkélyekből fölé röpített száz meg száz csinált és természetes virágokból készített

koszorut. Utoljára annyira növekedett a rájuk szort koszoruk száma, hogy majd minden honvédnek és tisztnek jutott egy, melyet aztán a sipkájokra vagy fegyverökre tűzve haladtak a mindig szaporodó néptömeg közt.

Egyébaránt a zászlóalj legénységének külseje inkább pongyolának mint fényesnek mondható; mint az elviselt illetőleg elrongyolt egykori egyenruhákat helyettesítő, többféle színben előforduló köpenyek okoztak.

Csak fővegők volt egyforma t. i. fehér báránybőr sipka hosszú vörös bojtjal; a tisztek azonban a mennyiben lehetett rendes egyenruhával bírtak.

A zászlóalj megállt a piacon, de csak annyi időre, hogy parancsnoka rövid rendeletét vegye, mert a következő perczben már a polgársággal összevegyülve szabad tért engedett rég kitörni készülő kedélyhullámainak.

Mentsen föl a t. olvasó a viszontlátás öröme nyilvánításainak leírásától, mert erre képtelennek érzem magamat. A szülő fiát, a testvér testvérét, rokon rokonát, ismerős ismerősét fogta karon s vitte magával.

A szállásmesternek nem jutott szerep, mert alig néhány percz alatt irmagul sem lehetett belőlök egyet látni. Csak a podgyász szekereket kísérő néhány legény s egy két gyengébb lábú maradozott hátra. Mikorra ezek beérték a városba, a többiek már rég ki is pihenték magukat. Azonban a hátramaradtak is meg lettek ju-

talmazva, mert mindannyian ellettek koszorúval látva.

Körülbelül négy óra tájban két ilyen elmaradt honvédet látunk a belsőmonostor utcán befelé haladni; az egyik valamivel látszik bajlódni, mert meg-megállva néhány lépésre maradt hátra társától.

— Ugyan ne siess már oly nagyon! szolt az előlmenőhöz, hadd tüzzem föl ezt a kis koszorut, úgy is itt vagyunk már, a többiek pedig azóta rég elszéledtek. Nemde szép egy kis koszorú? téli zöld, közepén egy félig nyílt rózsával.

— De e se kutya ám — válaszolt a másik — hát még ha azt láttad volna a ki adta. . .

— Azt nem láttam, hanem azért a gyászruhás szőke kis teremtésért a ki az enyémet adta, meztláb járnék három esztendeig, mint valami kapuczinus barát. Nó de készen vagyok már s mehetünk. Hova szándékozol te szállani?

— Én egy rokonomhoz megyek, mert tudom hogy várnak már reám. — És te!

— Én előbb egy stációt tartok körülbelül az öreg czukrásznál, aztán majd csak találok szállást, mert ha nem is vagyok kolozsvári, de sok jó ismerősöm van a városban.

— Itt a piac! nekem erre kell mennem. Majd holnap találkozunk. Szervusz!

— Szervusz!

(Vége köv.)

egyes tagjai vették volt tanulmányozás alá a költségvetés több tételeit.

Lészai László megjegyzi, hogy a hallottak után ő is pártolja a bizottság kiküldését, annival is inkább, mert már a költségvetés nem azon alapon áll, miként az beletett terjesztve. Ezután a polgármester felhozta, hogy több indítványok tettek, azon föltevést azonban, mintha a hatóság nem a tényeknek megfelelő költségvetést terjesztett volna elő s ez által a közönséget tévutra vezetni akarta volna, el nem ismerheti s vissza utasítja. Lészai László: nem állítottam azt, hogy a költségvetés tételeivel a hatóság a közönséget tévutra akarta volna vezetni, azonban határozottan ismétlem, hogy azon minden keserítő kifejezés nélkül tett észrevételem, melyszerint a költségvetés több tételei már ma nem állanak, adatokkal tudnám támogatni, azonban ezeket mellőzve újból pártolja a bizottság kiküldését.

Kovács Samu: itt nincsenek több indítványok s a lefolyt előzmények után még inkább indokoltnak látja a bizottság kiküldését.

Mán Gábor is pártolja a bizottság kiküldését. Ugy szintén Boheczel Mihály is, ki e mellett hangsúlyozza azon óhaját, mely szerint a város hivatalnokai, tekintve a közönség szomorú anyagi viszonyait fizetéseikből bizonyos százalékos lemondással járulnának gyarapításához, számolván arra, hogy a város is anyagi gyarapodása után ezen áldozatkészségüket méltányolni fogja. Ezek után polgármester fölhívá, hogy itt két indítvány van, a mire Vékony Ferencz tett indítványát vissza vettnek nyilvánítá, melynek következtében egy kilencztagu bizottság küldetik ki az indítványozó elnöke alá, hogy a költségelőirányzatot a beadott indítvánnyal s lehető megjegyzésekkel áttanulmányozván, oly javaslatot terjesztszenek be, melyszerint annak alapján a folyó hó 13-án tartandó képviselő testület a költségvetést megállapíthassa.

XXX.

LEVELEZÉS.

M.-Lápos, 1879. decz. 8.

E lapok hasábjain ismertetett n.-ilondai haladási törekvések kellemesen hatottak reám, remélvén, hogy társadalmi életünk ujja születésének ez leendő leghatalmasabb rugója, úgy is lett.

Az önzetlen törekvés a társadalmi téren, mely sokat tehet, bizonyítja Kékes és vidéke; a Királyhágón innen alig van még egy ilyen virágzó olvasóegylet, mivel könyvtára bizonyosan a legnagyobb. Hova fejlődhetik ez még oly lelkiismeretes és öntudatos kezelés mellett mint a mostani.

M.-Lápos, Bethlen után megyénk községei között bizonyosan a legtöbb értelmiséggel bír — csak a számot értve — s még is a haladásnak szinte legkisebb jelét sem képes fölmutatni. A piac és egyetlen főutca gyéren világítva s ezt is a szolgabíró erkölcsi pressiójának köszönjük. Utcáink járhatatlanok, piacunk büdösebb ősszel és tavasszal a ponteni mocsároknál, mire engedelmet kérek vissza térni, hogy viszonyainkat és elnyomattatott állapotunkat ismertethessem.

A század első felében virágzó olvasó egylete volt Lápos értelmiségének, 300 darabot meghaladó könyvtárral. A forradalom ezen egyletet beszüntette, s a könyvtár romjait a ref. egyház őrzésére bízva megsemmisült, mivel a tagok megszüntették.

A hetvenes évek elején egy ideiglenes olvasó egylet létesült volt, de mivel a részvény díjak ép oly bajosan gyűltek be, mint a mily általános s feltartóztatatlan szokássá vált a lapok hazavitele, feloszlott.

Az elmúlt évben a járásbíró újból alakított egy olvasó egyletet, mely a mily szép reményekkel kezdődött, ép oly hosszasan, kinosan tengődött. Ezen egylet november 2-án tartott közgyűlésében újra szerveztetett, elnökévé választotta követ Simó Lajos urat, ki azt azon nagylelkű ajánlattal fogadta el, hogy a rendes részvénydíjakon kívül az összes világítási költségeket elvállalta és még két lapot ígért megrendelni az egylet számára.

Az elnök e nagylelkű pártfogását az egylet

nevében — mint megbízott — tiszteletteljesen köszönöm.

Alelnök Biró József, igazgató választmányi elnök Gyárfás Ferencz, pénztárnok Bárdi Károly és végre titkár e sorok írója.

Most már két csinos jólfutott szobája van az egyletnek 7 lappal, melyekhez az igazgató választmány elnöke még kettőt ígért olvasás végett.

Az alapszabályok fel is voltak terjesztve megerősítés végett, de némi módosítás, vagy kiigazításért visszaküldettek, még a szervezkedés előtti időkben.

Mivel reményünk van most állandóan biztosítani olvasó egyletünket, elhatározta az igazgató választmány a régi egylet könyveit össze szedni; miért is, kinél efféle olvasó egyleti könyvek lennének, felkérem sziveskedjenek az egylet helyiségebe vagy e sorok írójához beküldeni, mivel különben a megtalált könyvkiviteli napló nyomán vagy a nyilvánosság, vagy törvényes uton szólítom fel a könyvek kiadására s ezen kéresemmel nem csak a lapok, hanem főleg a vidéki urakhoz járulok.

Lenne mit olvasni már bőven, ha az egylet egyes tagjai a lapokat haza nem hordanák most is, mi több egyleti tagot kilépésre birt, mivel sértve érezte önmagát, egyesek fölény gyakorlásával olvasó egyletünk föl nem virulhat soha.

Mátyás Zsigmond.

Köszönet nyilvánítás.

Gazdasági egyletünk által a folyó év október havában Deésen rendezett tárlat kiállítói közül, több kiállítók kiállítási tárgyaikat tanintézetünknek ajándékozáik. És pedig:

Mihalovics, bányanagy ur Ó.-Radnáról, Erdély északkeleti ásványai és kőzeteinek 120 drból álló gyűjteményét;

Lachota, bányanagy ur O.-Láposbányáról a vezetése alatt álló bányavidék ásvány és kőzeteit; Gróf Teleki György ur Soósmezőről, a csokmányi határból aknázott 2 drb. alabástromot;

Dietrich Gusztáv ur fapapírgyáros, ez iparágra tartozó mintákat;

Molnár Ferencz építőmester ur Kolozsvárról építészeti téglikákat.

Gecsy Alajos ur Gyergyó-Szent-Miklósról, erdélyi (gyergyói) czement téglá kiállítását.

Bárbierik Titusz ur Deésről, jegecz-tengely mintáit.

Gergely Ede ur Temesvárról 25 drb. microscopkészítményét.

Fogadják nevezett urak úgy alólírtnak, mint Deés város iskolaszékének elismerő köszönetét.

Deésen, 1879. november 20-án.

Szabó Ferencz,
igazgató.

VEGYESEK.

Tisztelt olvasóink!

Mult hó elején a hátrálékok jegyzékét a laphoz mellékelten az illetőknek megküldtük. Újból felkérjük mindazokat, kik hátrálékban vannak, hogy tartozásukat mielőbb törleszteni s újabb megrendelésüket eszközölni sziveskedjenek.

A t. szolgabíró urak becses figyelmét szintén felkérjük a kezöknél lévő hátráléki kimutatásra.

— **Megyénk** közigazgatási bizottsága rendes havi ülése f. hó 17-én d. e. 10 órakor fog megtartatni. A fegyelmi választmány ülése decz. 16-án lesz; az árvaügyi küldöttség pedig decz. 17-én d. u. 4 órakor fogja ülését megtartani.

— **Mult** számunkban közöltük John Fretwellnek a szamosvölgyi vasut felépítésére vonatkozó ajánlatát. Legújabbán arról értesülünk, hogy e tárgyban főispán ő méltóságának Pesten léte alkalmával egy más angol bankház képviselője tett újabb ajánlatot, kivel ömlga az előleges értekezéseket már meg is kezdette.

— **Deés** városa költség előirányzata érdekében kiküldött bizottság — a mint haljuk — oly mérvű töréseket is hozza javaslatba, melyek

nek elfogadása a város fejlődésének nagy hátrányára lennének.

— **Folyó** hó 15-én délután 2 órakor az állami istálló helyiségében (a posta hivattal szemben) egész új gazdasági gépek és eszközök, épületek, deszkák és lécek fognak elárvereztetni. Mire a gazdaközönség figyelmét felhívjuk.

— **A szolnok-dobokamegyei** gazdasági egylet választmánya gyűlését folyó hó 16-án d. u. fogja megtartani.

— **Szokatlan** hideg napjaink vannak, folyó hó 10-én reggel a hőmérő 17 fokot mutatott R. szerint.

— **Várady** Ferencz szintársulata f. hó 20-án kezdi meg működését városunkban. Ez évben ugyanesak kijutott Deés városának a jóból; már eddig 7 hónapig volt itt szintársulat, e mellett különböző jótékonyozélu gyűjtések, kiállítás stb. vették igénybe a közönség áldozatkészségét, s így ha a különben a jólszervezett érdemes társulatnak virágzó jövedelmei nem lennének is, az nem közönyösség, hanem egyenesen a közönség ki merültségének számítható be. Azonban reméljük, hogy választékos műsorozat, kerekded, összevágó előadások meg fogják hozni a várható eredményt.

— **„Kézdi-Vásárhely és vidéke“** cím alatt ismeretterjesztő, vegyes tartalmu heti lap indult meg Kézdi-Vásárhelyt Erdélyi Károly felső-népiskolai igazgató szerkesztése alatt. Az eddig megjelent példányok dús, változatos és érdekes tartalma a szerkesztő és munkatársai szakértelméről tanuskodik, s e csinos kiállítású lap valóban méltó a közönség figyelmére. Előfizetési ára egész évre 5 frt.

— **Méhner** Vilmos kiadó, hogy a magyar olvasó közönség részére a nemzet kedvenc költőjének Petőfi Sándornak kimerítő s igazsághű életrajzát vonzó ugyan, de nem regényes képzelmű alakban irassa meg, nem Balázs Sándort, hanem Áldor Imrét nyerte meg, kinek írói neve a feladat kielégítő megoldására nézve teljes biztosítékot nyújt. Továbbá ez életrajz nem füzetekben, hanem 1880 január elejétől kezdve, már a nagy közönség kezein forgó „Képes Családi Lapok“-ban közöltetik, és csak azután fog külön lenyomatban megjelenni.

— **A képviselőház** befejezte a hadmentességi adóról szóló javaslat tárgyalását. A többség a javaslatot elfogadta, de a részletes tárgyalás aztán nem haladt túl az első ponton, mert több képviselő előadta a már régebben beadott interpellációkat. A szünet jan. 20-ig lesz. A főrendi ház néhány percznyi ülést tartott a képviselőházban legutóbb elfogadott törvényjavaslatok átvétele végett. — **A lengyel** forradalom évfordulóját ez évben is megülték. Előbb isteni tisztelet volt, azután beszédet tartottak. Az ünnepélyt Platter gróf nyitotta meg, beszédében hangsúlyozván Lengyelország életképességét és elavulhatlan jogait. — **A tél** Európában rendkívül hamar s szokatlan keménységgel köszöntött be. — **Franciaországban** akkora hó esett, hogy némely helyen három lányi magasságra fődte az utczákat s a házak födeleit. Az utczákon több órára fennakadt a közlekedés; még a gyalogjárók sem mertek kimenni. Az omnibuszok hat lóval sem bírtak boldogulni. — **A szamosújvári** mükedvelők karácson hetében jótékony czéllal egybekötött előadást fognak rendezni. — **A székesfehérvári** országos, valamint a Deésen megtartott szolnok-dobokamegyei kiállítókra vonatkozó érmekek, diszokmányok, a kolozsvári kiállítóknak ünnepélyesen f. hó 26-án (karácsony másodnapján) (délután 11 órakor a vigadó nagytermében) fognak átadatni. — **Árvízveszély** fenyegette, sőt részben sújtotta a mult hét végén hazánk keleti vidékeit. Az erdélyi hegyekben volt roppant hótömeg hirtelen olvadásnak indult s a Körös, Szamos, Maros ijeszto gyorsasággal kezdett áradni.

Hivatalos rész.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

Sz. 13,902.—1879.

Mindenik szolgabírónak.

Figyelmeztetni kívánom a czímet a volt Belső-Szolnokmege bizottsága által 1874. szept.

tember 12-én a megyei közlekedési utak fentartásáról és kiépítéséről, továbbá a megyei közmunkáról alkotott s Szolnok-Dobokamegye egész területére érvényes „Szabályrendelet“ 9., 10., 11. és 12. §§-aira, melyek szerint a községek előljárói által a jövő évi közmunka napszámokról készített összeírásokat a cím egy sommás táblázattal jövő január 15-ikéig ide betérjeszteni köteles.

Midőn tehát a községi összeírások pontos elküldését elvárom, azok szerkesztése tekintetében felkérem a címet, mikép a község előljáróságokat szigorúan utasítani sziveskedjék, hogy minden egyes községi lakost értesítsenek, miszerint az említett szabályrendelet 10. §-a értelmében közszemlére ki tett összeírásokat betekinteni s arra vonatkozó észrevételeiket megtenni jogukban állván, későbbi felszólásuknak hely adatni nem fog.

A tenyeres és fuvar napszámok váltásdíját a megye közigazgatási bizottsága közelebből tartando ülésében fogja a jövő évre nézve megállapítani; de reméllem, hogy a folyó évre megállapított mennyiségnél nem fog magasabbra emelkedni.

Egyszersmind azon várakozásnak adok kifejezést, hogy a közmunka napszámnak a valódi tényálláshoz képest hiven való összeírását a cím annál inkább szigorúan fogja ellenőrizni, mert ha azoknak a községben való felülvizsgálását a közigazgatási bizottság a jövő évben is elrendelendőnek találná, ennek kellemetlen következményeitől címet alig tudnám többé megóvni.

Deesen, 1879. december 10-én.

Szarvadi Pál,
alispán

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Eladó vagy bérbeadó ház.

Az Alsó-Kodor utczában 4. szám alatti emeletes kőház hozzá tartozó gazdasági épületekkel, esetleg egy tagosított majortelek, szőlő, gyümölcsös, erdő, széna és gabona termő földek ből álló külső birtokkal együtt szabad kézből örökáron eladó, vagy több évre bérbe kiadó, vagy pedig valamely falusi birtokkal kicseréltetik.

Értekezhetni Jónás Károly tulajdonossal Deesen. 1—3

Szolnok-dobokamegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Sz. 1118.—1879.

3—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu magyar királyi közmunka- és közl. miniszterium 1879. évi november hó 18-án kelt 18577. számú rendeletével a szolnok-dobokamegyei államutak enntartására szükséges utiszerszámok beszerzését 448 frt 85 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett beszerzés foganatosságának biztosítása céljából az 1879. évi december hó 15-ik napjának délelőtti 10 órára a szolnok-dobokamegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyeznyi óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi beszerzés végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó beszerzésre vonatkozó műszaki mivelet és a részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Deesen, 1879. november hó 23-án.

Várjon Lajos,
kir. mérnök.

Sz. 10287.—1879.

2—3

Pályázati hirdetmény.

A tekintetes megyei alispán urnak folyó évi szeptember hó 15-én 10472 sz. a. kelt határozatával a pánczélesehi körjegyzői keretben rendszeresített s 150 frt évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állomásra pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1871. évi XVIII. t. cz. 74-ik cikkelye értelmében felszerelt folyamódásukat folyó évi december hó 24-ig alólirhoz adják be.

A választás Pánczélesehen december hó 28-án d. e. 10 órakor fog meg-ejtetni.

Cs.-gorbói járás szolgabirájától.

Cs.-Gorbó, 1879. november 24-én.

Vállya Ferencz,
szolgabiró.

Sz. 10286.—1879.

3—3

Árverezési hirdetmény.

Közhirrre tétetik, hogy az alsóhagymási birtokosság italárulási joga folyó évi december hó 22-én d. e. 10 órakor Csáki-Gorbón a szolgabirói irodában tartandó nyilvános árverésen egy, esetleg több évre hasznbérbe fog adatni.

A bérleti kívánók kötelesek az árverezés előtt megállapítandó kikiáltási árnak tiz százalékát előre lefizetni készpénzben.

A részletesebb feltételek az árverezés előtt fognak megállapítani.

Csáki-gorbói járás szolgabirája.

Csáki-Gordó, 1879. november 25-én.

Vállya Ferencz,
szolgabiró.

Sz. 4463.—1879.

2—2

Hirdetmény.

Az alsó-szőcsi nemes birtokossági össze-sített koresmajoga 1880. év január 1-től 1882. év december hava 31-ik napjáig terjedő időre folyó év december hó 23-ik napján d. e. 10 órakor Magyar-Láposon a szolgabirói irodán nyilvános árverezés utján hasznbérbe fog adatni.

Az árverezési feltételek alólirt szolgabirói irodán megtekinthetők.

Mi árverezni óhajtok az 500 frt kikiáltási árnak megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva, meghivatnak.

A m.-láposi járás szolgabirája.

Magyar-lápos, 1879. november 29-én.

megbízásból
Korpodeán Simon,
segédszolgabiró.

Sz. 7524.—1879.

1—1

Hirdetmény.

Közhirrre tétetik, hogy az o-fodorházi birtokosság tömegesített italárulási joga 1880. év január 1-től 1881. év január hó 1-ig terjedő időre f. hó 29-én d. e. 10 órakor a helyszínén O.-Fodorházán nyilvános árverezés utján ki fog adatni.

Az árverezési feltételek az árverezés napján az árverzés megkezdése előtt megtekinthetők lesznek.

A járás szolgabirájától.

N.-Ilonda, 1879. december 10.

m. b.
Molnár Albert,
s. szolgabiró.

Dr. HANDLER MÓR

orvos és sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyit gyökeresen fényes s tartós siker **biztosítása** mellett mindennemű

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolyást**, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

2) **hugyesőfolyásokat** (még idülteteket is), a **nemzőrészek bujakóros félyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjaiban és elcsufításában;

3) **hugyesőszerűköléseket**;

4) friss s údült nyákfolyásokat **nőknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő

m a g t a l a n s á g o t;

5) **börkiütéseket**;

6) a **hugyholyag betegségeit** és mindennemű **vizelési nehézségeket**.

Rendel naponként: délelőtti 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) 1-ső em. bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszta)

6 óra alatt kihajtatik.